

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**BİR KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETİ OLARAK DIŞ YARDIMLAR:
SURİYE ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Halil YILMAZ

MAYIS - 2015

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**BİR KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETİ OLARAK DIŞ YARDIMLAR:
SURIYE ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Halil YILMAZ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hayati AKTAŞ

MAYIS - 2015

TRABZON

ONAY

Halil YILMAZ tarafından hazırlanan “Bir Kamu Diplomasisi Faaliyeti Olarak Dış Yardımlar: Suriye Örneği” adlı bu çalışma 28.05.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hayati AKTAŞ (Başkan, Danışman)

Prof. Dr. Coşkun TOPAL (Üye)

Prof. Dr. Abdulkadir TOPAL (Üye)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım. .../.../...

Prof. Dr. Ahmet ULUSOY
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki tüm bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Halil YILMAZ

ÖNSÖZ

Bu çalışma Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

“Bir Kamu Diplomasisi Faaliyeti Olarak Dış Yardımlar; Suriye Örneği” isimli tez çalışmasını bana öneren ve her aşamasında bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım, öğrencisi olmaktan ve kendisi ile çalışmaktan onur duyduğum danışman Hocam Sayın Prof. Dr. Hayati AKTAŞ' a minnet ve şükranlarımı sunmayı zevkli bir görev sayarım.

Öğrenim hayatım boyunca bana emeği geçen tüm hocalarımı saygıyla anar, kendilerine minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Çalışmalarım sırasında tezim ile ilgili birçok konuda yardım ve değerli fikirlerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN'e, Sayın Araştırma Görevlisi Erdal ÖNER'e ve Sayın Mert GÜLLÜ'ye ayrıca teşekkür etmek isterim.

Ayrıca tez araştırmam sırasında tez konuma yaptıkları röportajlarla destek olan Adana Vali Yardımcı Sayın Kadir OKATAN'a, Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD) Adana İl Müdürü Gültekin GENÇ'e, Kızılay Adana Şube Başkanı Ramazan SAYGILI'ya, İHH-Adana İnsani Yardım Derneği (ADYAR) Başkanı Veysel TEPELİ'ye teşekkür etmek isterim.

Öğrenim hayatım süresince bana her türlü desteği veren ve beni sabırla destekleyen annem Hatice YILMAZ'a, babam İbrahim YILMAZ'a ve kardeşlerim Bekir YILMAZ'a, Mehmet YILMAZ'a ve Mustafa YILMAZ'a müteşekkir olduğumu belirtir, çalışmamın ülkemize faydalı olmasını temenni ederim.

Trabzon, Mayıs, 2015

Halil YILMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	IX
ABSTRACT	X
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
TABLOLAR LİSTESİ	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIV
GİRİŞ.....	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1.KAMU DİPLOMASİSİ.....	3-53
1.1. Kamu Diplomasisi Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci.....	3
1.2. Kamu Diplomasisi Kavramıyla İlişkili Alanlar	8
1.2.1. Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç İlişkisi	8
1.2.2. Kamu Diplomasisi ve Smart Güç İlişkisi	12
1.2.3. Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi	13
1.3. Kamu diplomasisi Faaliyetlerinin Amaçları ve Hedef Kitle	18
1.4. Kamu Diplomasisi Araçları ve Uygulama Alanları.....	23
1.4.1. Medya.....	23
1.4.1.1. Gazete	23
1.4.1.2. Radyo	24
1.4.1.3. Televizyon	26
1.4.1.4. Sinema	28
1.4.2. Yeni Medya	29
1.4.3. Uluslararası Etkinlikler	33
1.4.3.1. Kültür-Sanat Etkinlikleri.....	33

1.4.3.2. Eğitim Etkinlikleri	34
1.4.3.3. Spor Etkinlikleri	36
1.4. Dış Yardımlar	38
1.5. Çeşitli Ülkelerde Kamu Diplomasisi Uygulamaları	39
1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)	40
1.5.2. İngiltere	43
1.5.3. Almanya	44
1.5.4. Çin Halk Cumhuriyeti	46
1.5.5. Hindistan	48
1.5.6. İsrail	49
1.6. Kamu Diplomasisinde Yeni Dönem	51

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE’DE KAMU DİPLOMASİSİ	54-98
2.1. Türkiye’de Kamu Diplomasisi’nin Doğuşu ve Gelişimi	54
2.2. Türk Kamu Diplomasisinin İmkânları	62
2.3. Türkiye’nin Kamu Diplomasisi Aktörleri.....	65
2.3.1. Dışişleri Bakanlığı ve Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü	66
2.3.2. Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK)	68
2.3.4. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB)....	71
2.3.5. Başbakanlık İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)	73
2.3.6. Yunus Emre Enstitüsü	75
2.3.7. TRT	77
2.3.8. Sivil Toplum Örgütleri	79
2.3.8.1. Türk Kızılayı	81
2.3.8.2. İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH).....	81
2.3.8.3. Kimse Yok Mu Derneği	82
2.3.8.4. Yeryüzü Doktorları	82
2.3.9. İş Dünyası	83
2.3.10. Çeşitli Düşünce Kuruluşları	84
2.4. Türkiye’de Kamu Diplomasisi Faaliyetleri	86
2.4.1. Dışişleri Bakanlığı’nın Kamu Diplomasisi Faaliyetleri	86

2.4.2. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Faaliyetleri.....	89
2.4.2.1. Akil Adamlar Konferanslar Serisi	90
2.4.2.2. Gazeteci Heyetleri Programı	90
2.4.2.3. Ülke Programları	91
2.4.2.4. Yabancı Basın Bilgilendirme Faaliyetleri	91
2.4.2.5. Tanıtım Faaliyetleri	92
2.4.2.6. Kültür tanıtım Faaliyetleri	92
2.4.2.7. Kamu Diplomasisi Panelleri	93
2.4.2.8. Dış Politika Çalıştayları.....	93
2.4.2.9. Avrupa Toplantıları	94
2.4.2.10. Gençlik Programları.....	94
2.4.3. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) Faaliyetleri.....	95
2.4.4. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Faaliyetleri	96
2.4.5. Çeşitli Sivil Toplum Kuruluşları ve Yardım Faaliyetleri	97

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DIŞ YARDIMLARIN KAMU DİPLOMASİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ..... 99-119

3.1. Dış Yardım Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci	99
3.2. Yardım Faaliyetlerinin Amaçları	106
3.3. Yardım Faaliyetlerinin Kamu Diplomasisindeki Yeri.....	109
3.4. Çeşitli Ülkelerde Dış Yardım Politikaları.....	111
3.4.1. ABD	111
3.4.2. İngiltere	112
3.4.3. Fransa	113
3.4.4. Almanya	113
3.4.5. Japonya.....	114
3.4.6. Türkiye	115
3.4.6.1. TİKA	116
3.4.6.2. Kimse Yok mu Derneği	117
3.4.6.3. İHH Doğu Afrika Kuraklık Faaliyetleri.....	117
3.4.6.4. Yeryüzü Doktorları Derneği.....	118

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SURİYELİ SIĞINMACILARA YAPILAN YARDIM FAALİYETLERİ	120-153
4.1. Ülkemizde Kamplarda Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Durumu	120
4.2. Suriyeli Sığınmacılara Yapılan Yardım Faaliyetleri	131
4.2.1. TİKA Yardımları	132
4.2.2. Kızılay Yardımları	133
4.2.3. İnsani Yardım Vakfı (İHH) Yardımları	137
4.2.4. AFAD Yardımları	140
4.2.5. Kimse Yok mu Derneği Yardımları	143
4.2.5.1. İnsani Yardım Hizmetleri	144
4.2.5.2. Sağlık Hizmetleri	144
4.2.5.3. Eğitim Hizmetleri	144
4.2.5.4. Kalıcı Hizmetler	145
4.2.5.5. KYM- UNHCR Nakit Yardım Projesi	146
4.2.6. Yeryüzü Doktorları Derneği Yardımları	147
4.3. Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yardım Faaliyetlerinin Türk Kamu Diplomasisi Üzerindeki Etkisi	149
SONUÇ VE ÖNERİLER	154
YARARLANILAN KAYNAKLAR	162
ÖZGEÇMİŞ	167

ÖZET

Kamu diplomasisi kavramının özünü teşkil eden kamudan, günümüzde kapalı karşıtı olan herkese açık kurum anlaşılırken, tarihsel olarak bunun tam tersi bir durum söz konusu olmuştur. Kamu diplomasisinin doğuşunda ise 18. asırdan bu yana gittikçe önem kazanmaya modernleşme süreci etkili olurken; terimin ortaya çıkışıyla diplomasi tarihi açısından da devletlerarası ilişkiler yeni boyut kazanmıştır. Askeri ve ekonomik güce dayalı sert güç anlayışı yerini ikna ve cazibeye dayalı yumuşak güce bırakmıştır. Bu bağlamda kamu diplomasisi, açısından iletişim, teknoloji, sosyal ve siyasal alanda yaşanan gelişmelere uyum sağlamak amacıyla mevcut konjonktürün şartlarına uygun gelişimi göstermelidir. Bu şekilde uyum sağlamak ve uzun vadede olumlu algı yaratılması için, televizyon, radyo, internet ve sosyal paylaşım siteleri gibi kısa vadede fayda sağlayabilecek araçlar da kullanılmaktadır. Bu sayede ülkeler arasındaki iletişimde ister uzun vadede ister kısa vadede olsun kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkisi devam edecektir. AFAD, Türk Kızılay'ı, Kimse Yok Mu? ve İHH gibi kuruluşlarımız da sosyal yardımların toplanması ve dağıtılmasında ve yardım çalışmalarlarıyla kamu diplomasisi faaliyetlerinde etkin roller üstlenmiştir. Devlet ve STK işbirliğiyle gerçekleştirilen bu faaliyetler, teknik veya kalkınma yardımları olduğu gibi ekonomik veya siyasi amaçlı da olabilmektedir. Bu çerçevede Suriye'de yaşanan iç karışıklık sonucu Türkiye'ye sığınan yüzbinlerce Suriyelinin yanında olmuş ve onlara kapılarını açmıştır. Bütün bu iç karışıklık ve kriz ortamında Türkiye, her ne kadar insani, temelli yardım yapmış olsa da, bu yardımlar Türkiye'nin hem uluslararası arenada hem de yardım yaptığı toplumlar üzerinde başlı başına bir tanıtım faaliyetidir. Sorunun daha geniş çerçevede irdelenmesi ve kamu diplomasisi uygulamalarının daha etkin bir şekilde hayata geçirilmesiyle iki ülke toplumu arasında ikili ilişkilerin uzun vadede daha yumuşayarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu diplomasisi, Yumuşak Güç, Smart güç, Suriye, Mülteci, Dış Yardım

ABSTRACT

The term public is the main element of public diplomacy frequently is used with the same meaning as public opinion. Nowadays from a point of understanding from public is the opposite expression general institution from historical point of view background is opposite. Since 18th century the term public diplomacy gained improving importance over liberty, progress of modernisation, history of politics and relations between countries gained new insights. Military and economical aspected power changed into a more attractive and more negotiable term called soft power. From the another point of view efficiency of public diplomacy work needs to correlate in the fields of communication, technology, society and politics. By doing so integration and positive long term affects could be possible. For making this positive effect countries make use of media, TV, radio and social media platforms to make short time effects. AFAD, Turkish Red Crescent, Kimse Yok Mu and İHH the association which took part on organising and distribution of aids. These actions made Turkey's position to a more respected position. In recent years the civil wars going on in the middle eastern countries and with its consequences like refugees. In this respect the refugee problem of Syrians and the action taken by Turkey made a great impact over the people of Syria. In this context, it is clear that internal disturbances in Syria a result of Turkey in Syrian refugees who took refuge in Turkey, near the border had relied on hundreds of thousands of Syrians and has opened the door for them. Investigation within the larger context of the problem and is aimed to regulate currently agenda softened further in the long term bilateral relations between the two countries, society of the refugee issue, particularly the problems of the past with Syria by implementing a more efficient way of public diplomacy practices, especially foreign assistance in this regard.

Key Words: Public diplomacy, soft power, smart power, Syria, refugee, foreign aid.

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil Nr.</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	Adana'daki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	121
2	2013-2014 Yılları Arası Adana'daki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	122
3	Adıyaman'daki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	122
4	2013-2014 Yılları Arası Adıyaman'daki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	123
5	Gaziantep'teki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	123
6	2013-2014 Yılları Arası Gaziantep'teki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	124
7	Hatay'daki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	124
8	2013-2014 Yılları Arası Hatay'daki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	125
9	Kahramanmaraş'taki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	125
10	2013-2014 Yılları Arası Kahramanmaraş'taki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	126
11	Kilis'teki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	126
12	2013-2014 Yılları Arası Kilis'teki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	127
13	Malatya'daki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı....	127
14	2013-2014 Yılları Arası Malatya'daki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	128
15	Mardin'deki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	128
16	2013-2014 Yılları Arası Mardin'deki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim.....	129

17	Osmaniye'deki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı	129
18	2013-2014 Yılları Arası Osmaniye'deki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim	130
19	Şanlıurfa'daki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Kamplardaki Suriyeli Sayısı ..	130
20	2013-2014 Yıllar Arası Şanlıurfa'daki Kamplara Gelen Suriyeli Sığınmacı Sayısındaki Değişim	131
21	2013 Yılı İtibariyle Türkiye'nin Yardımlarından En Çok Yararlanan Ülkeler	132
22	İHH Tarafından Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yapılan Yardım Kalemleri ..	138
23	AFAD Tarafından Verilen Eğitim Hizmetleri	141
24	AFAD tarafından Verilen Sosyal Hizmetler	142
25	2011-2014 Yılları Arası Ülkemize Gelen Suriyeli Sığınmacıların Sayısındaki Değişim.....	143
26	AFAD tarafından Verilen Sağlık Hizmetleri.....	159

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	KDK'nın Faaliyet Alanları.....	70
2	Kızılay Tarafından Suriyeli Sığınmacılara 2011 Yılından İtibaren Yapılan Yardım Miktarları.....	135
3	Kızılay Tarafından Psikososyal Destek Faaliyetleri Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	136
4	Kimse Yok Mu Derneği'nin Suriyeli Sığınmacılar İçin Yaptığı Yardım Miktarları.....	145
5	KYM-UNHCR Nakit Yardım Projesi	145
6	Suriyeli Sığınmacıların İllere Göre Dağılımı	159

KISALTMALAR LİSTESİ

- AB : Avrupa Birliđi.
- ABD : Amerika Birleşik Devletleri.
- AFAD : Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.
- AFP : Agence France Presse. (Fransız Haber Ajansı).
- AGİT : Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı.
- AP : Associated Press. (ABD'li Haber Ajansı).
- BBC : British Broadcasting Company. (İngiliz Yayımcılık Kurumu).
- BM : Birleşmiş Milletler.
- BYEGM : Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü.
- CNN : Cable News Network. (Kablolu Haber Ađı).
- DAC : Development Assistance Committee
- EXPO : Exposition-Dünya Sergileri.
- MÜSİAD : Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği.
- NASA : The National Aeronautics and Space Administration.(Ulusal Havacılık ve Uzay İdaresi)
- NATO : North Atlantic Treaty Organization.
- OECD : Organization for Economic Cooperation and Development
- SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliđi.
- STK : Sivil Toplum Kuruluşu
- STK : Sivil Toplum Kuruluşu.
- TASAM : Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- TESEV : Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı.
- TFEU : Treaty on the Functioning of European Union
- TİKA : Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı.
- TOBB : Türkiye Odalar ve Borsalar Birliđi.
- TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.
- TUSKON : Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu.
- TÜRKSOY: Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi.

- TÜSİAD : Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği.
UNİCEF : United Nations Children'sFund
USAID : The U.S. Agency for International Development. (ABD Uluslararası Kalkınma Kuruluşu).
USAK : Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.
USIA : United States Information Agency
VOA : Voice of America (Amerika'nin Sesi Radyosu)
YKD : Yeni Kamu Diplomasisi